

Εισαγωγή στην Εγκληματολογία

Καθηγήτρια
Σοφία Βιδάλη

Τμήμα
Κοινωνικής
Ανθρωπολογίας

Πάντειο
Πανεπιστήμιο

Θεωρία της Εύγκραυσης, Μαρξιστική Θεωρία για το Έγκλημα

Η πολιτική οικονομία του εγκλήματος - W. Chambliss

Chambliss, W., 1975, "The Political Economy of Crime". *Theory and Society*, Vol. 2 (2), pp. 149-170.

<https://colectivociajpp.files.wordpress.com/2012/08/chambliss-hacia-una-economia-politica-del-crimen.pdf>

I.

- Κεντρικό πρόβλημα για τους θεωρητικούς της σύγκρουσης στην Εγκληματολογική Θεωρία ήταν η έρευνα για τις συνθήκες υπό τις οποίες κάποιος αποκτά την ιδιότητα του εγκληματία (εγκληματοποίηση), ζήτημα που πρώτος έθεσε ο George Vold και στη συνέχεια διερεύνησαν οι A.Turk, R. Quinney, W. Chambliss, κ.α..
- Ο W. Chambliss όμως δεν έμεινε στο συγκρουσιακό παράδειγμα. Ο Chambliss ασχολήθηκε συστηματικά με τη μαρξιστική θεώρηση του εγκλήματος και τις συνθήκες εγκληματοποίησης και λειτουργίας του ποινικού νόμου. Η επιστημολογική του προσέγγιση κατέληξε να εμπνέεται από το νομικό ρεαλισμό.

II.

Οι Θεμελι

Ο William Chambliss σε ένα από τα κλασσικά κείμενα του με τίτλο *The Political Economy of Crime*, επιχειρεί να διατυπώσει μια μαρξιστική θεωρία για το έγκλημα και υποστηρίζει, ότι το έγκλημα είναι αποτέλεσμα των αντιφάσεων, που είναι εγγενείς στον τρόπο που διαρθρώνονται οι κοινωνικές σχέσεις στις καπιταλιστικές κοινωνίες. Πρόκειται για αντιφάσεις που επεξεργάζεται με στόχο να διατυπώσει μια μαρξιστική θεωρία για το έγκλημα, περιγράφοντας αρχικά τις βασικές αντιφάσεις του καπιταλισμού.

The Political Economy Οι θεμελιώδεις

1. Η υπόθεση του καπιταλισμού εξαρτάται από τη δημιουργία επιθυμίας για την κατανάλωση προϊόντων που το σύστημα παράγει. Ταυτόχρονα, όμως πολλοί έχουν μια αδυναμία να κερδίσουν τα απαραίτητα χρήματα για την αγορά των αντικειμένων, που έχουν διδαχθεί να θέλουν.
2. Καθώς ο καπιταλισμός αναπτύσσεται και οι συγκρούσεις μεταξύ κοινωνικών τάξεων συνεχίζονται ή γίνονται πιο συχνές ή πιο βίαιες (ως αποτέλεσμα, για παράδειγμα, της αυξανόμενης προλεταριοποίησης), το κράτος θα θεσπίζει νόμους για ελέγξει το προλεταριάτο όλο και περισσότερες πράξεις θα ορίζονται ως εγκληματικές. Άρα, όσο εξαπλώνεται ο καπιταλισμός τόσο θα διευρύνονται και οι πράξεις που θεωρούνται εγκλήματα.

Πως δημιουργείται ο ποινικός νόμος. Ο ποινικός νόμος επομένως, δεν αποτελεί αντανάκλαση του εθίμου (όπως υποστηρίζουν άλλοι θεωρητικοί), αλλά είναι ένα σύνολο κανόνων που καθορίζονται από το κράτος προς το συμφέρον της κυρίαρχης τάξης και προκύπτουν από τις συγκρούσεις που είναι εγγενείς στις ταξικά δομημένες κοινωνίες.

Πως προκύπτει η εγκληματική συμπεριφορά; η εγκληματική συμπεριφορά είναι, λοιπόν, η αναπόφευκτη έκφραση της ταξικής σύγκρουσης, που απορρέει από την εγγενή φύση των οικονομικών σχέσεων να είναι σχέσεις εκμετάλλευσης.

The Political Economy of Crime

- Πως ορίζεται μια συμπεριφορά ως εγκληματική; Αυτό που κάνει τη συμπεριφορά κάποιου εγκληματική είναι η καταναγκαστική δύναμη του κράτους να επιβάλλει τη βούληση της άρχουσας τάξης. Η εγκληματική συμπεριφορά προκύπτει από την σύγκρουση τη διαπάλη μεταξύ των τάξεων, όπου εκείνοι που είναι οι υποτελείς τάξεις εκδηλώνουν εξατομικευμένα την αποξένωση τους από τις καθιερωμένες κοινωνικές σχέσεις.

The Political Economy of Crime

- **Ποιες είναι οι συνέπειες της εγκληματικής συμπεριφοράς;** Η εγκληματική συμπεριφορά είναι επομένως προϊόν του οικονομικού και πολιτικού συστήματος και σε μία καπιταλιστική κοινωνία και έχει ως μία από τις κύριες συνέπειές της, την πρόοδο της τεχνολογίας, τη χρησιμοποίηση της πλεονάζουσας εργασίας και γενικά, τη διατήρηση των καθιερωμένων σχέσεων μεταξύ των κοινωνικών τάξεων.
- **Τα επιστημονικά παραδείγματα:** Τα παραδείγματα, όπως όλοι γνωρίζουμε, κάνουν πολύ περισσότερα από το να μας παρέχουν συγκεκριμένες αιτιώδεις εξηγήσεις (για τα φαινόμενα). Μας παρέχουν μια ολόκληρη σειρά γυαλιών μέσω του οποίου βλέπουμε τον κόσμο. Το σημαντικότερο, όμως, είναι ότι μας οδηγούν να τονίσουμε ορισμένα χαρακτηριστικά του κόσμου και να αγνοήσουμε ή τουλάχιστον να αποχρωματίσουμε τα υπόλοιπα.....»

IV.

The Politics Τα επισημ

Το παράδειγμα που δίνει ενέργεια στην Εγκληματολογία –συνεχίζει ο Chambliss- είναι αυτό, που τονίζει τις κοινωνικές συγκρούσεις, ιδιαίτερα τις συγκρούσεις συμφερόντων και αξιών των κοινωνικών τάξεων.

Το παράδειγμα το οποίο αντικαθίσταται, είναι εκείνο, όπου η πρωταρχική έμφαση δόθηκε στη συναίνεση και στο πλαίσιο του οποίου θεωρήθηκε, ότι η "απόκλιση" ή "εγκληματικότητα" είναι εκτροπή κάποιας μειονότητας. [Θεωρείται ότι...] αυτή η ομάδα δεν είχε σωστή κοινωνικοποίηση ή δεν ήταν επαρκώς ενσωματωμένη στην κοινωνία ή, γενικότερα, υπέφερε από "κοινωνική αποδιοργάνωση"...

The Political Economy of Crime

Τα επιστημονικά
παραδείγματα
στην
Εγκληματολογία

- Η μετατόπιση του παραδείγματος σημαίνει κάτι περισσότερο από απλή αλλαγή κατά την εξήγηση των ίδιων γεγονότων με νέα αιτιώδη μοντέλα, επισημαίνει ο Chambliss.
- Σημαίνει ότι εμείς διευρύνουμε το εννοιολογικό μας πλαίσιο και εξετάζουμε διαφορετικές πτυχές της κοινωνικής εμπειρίας.
- Ειδικά, αντί να στραφούμε αναπόφευκτα στο «κανονιστικό σύστημα», στον «πολιτισμό» ή σε κοινωνικο-ψυχολογικές εμπειρίες των ατόμων, διερευνούμε, αντ' αυτού, τις κοινωνικές σχέσεις που δημιουργούνται από την πολιτική και οικονομική δομή.

V.

The Political Economy of Crime

Η βασική
επιστημολογική
θεώρηση της
κοινωνίας και
του εγκλήματος
από μια
μαρξιστική
οπτική

- Προκειμένου να αντιμετωπίσουμε την «κοινωνία» ως μια αυτοτελή πραγματικότητα (αναπαριστώντας την σε μια οντότητα με την δική της ζωή), επιδιώκουμε να κατανοήσουμε το παρόν, ως μια αντανάκλαση της οικονομικής και πολιτικής ιστορίας, που δημιούργησε τις κοινωνικές σχέσεις που κυριαρχούν κατά την στιγμή που επιλέξαμε να μελετήσουμε.
- Η μετατόπιση σημαίνει –υποστηρίζει-, ότι το έγκλημα γίνεται μια ορθολογική απάντηση ορισμένων κοινωνικών τάξεων στην πραγματικότητα της ζωής τους. Το κράτος γίνεται ένα όργανο μέσω του οποίου η άρχουσα τάξη αποφασίζει να ενισχύει το νόμο εδώ και όχι εκεί, σύμφωνα με την πραγματικότητα της πολιτικής εξουσίας και των οικονομικών συνθηκών.

VI

The Political Economy of Crime

Οι εννέα θέσεις για μια μαρξιστική θεώρηση του εγκλήματος

Οι εννέα θέσεις του Chambliss που προκύπτουν με βάση την παραπάνω επεξεργασία είναι οι ακόλουθες και αφορούν, τις επιπτώσεις που έχει η μαρξιστική θεώρηση (a Marxian paradigm) του εγκλήματος και του ποινικού νόμου, δηλαδή, πως βλέπουμε το έγκλημα μέσα από τη θεώρηση της μαρξιστικής θεωρίας:

W. Chambliss: οι εννέα δέξεις για μια μαρξιστική θεωρία του εγκλήματος

A. Το περιεχόμενο και τη δράση του ποινικού νόμου:

(1) οι πράξεις ορίζονται εγκληματικές επειδή είναι προς το συμφέρον της άρχουσας τάξης να τις καθορίσει ως τέτοιες.

(2) Τα μέλη της άρχουσας τάξης θα μπορούν να παραβιάζουν τους νόμους και να απολαμβάνουν ατιμωρησίας, ενώ τα μέλη των υποτελών τάξεων θα τιμωρούνται.

(3). καθώς οι καπιταλιστικές κοινωνίες βιομηχανοποιούνται και το χάσμα μεταξύ της κυρίαρχης τάξης και της εργατικής τάξης διευρύνεται, ο ποινικός νόμος θα επεκταθεί, σε μια προσπάθεια να εξαναγκάσει την τελευταία τάξη σε υποτέλεια.

W. Chambliss: οι εννέα θέσεις για μια μαρξιστική θεωρία του εγκλήματος

B. Οι συνέπειες του εγκλήματος για την κοινωνία

(4). Το έγκλημα μειώνει το απόθεμα της πλεονάζουσας εργατικής δύναμης, με τη δημιουργία απασχόλησης όχι μόνο για τους εγκληματίες, αλλά και για τους ασχολούμενους με το νόμο, επιθεωρητές, εργάτες κοινωνικής προστασίας, καθηγητές εγκληματολογίας και ορδές ανθρώπων, οι οποίοι ζουν από το γεγονός ότι υπάρχει έγκλημα.

(5). Το έγκλημα εκτρέπει την προσοχή των κατώτερων τάξεων από την εκμετάλλευση που βιώνουν και την κατευθύνει σε άλλα μέλη της δικής τους τάξης και όχι προς την καπιταλιστική τάξη ή το οικονομικό σύστημα.

(6). Το έγκλημα είναι μια πραγματικότητα που υπάρχει μόνο στο βαθμό που εκείνοι που την δημιουργούν στην κοινωνία ενδιαφέρονται για την παρουσία της.

W. Chambliss: οι εννέα δέσεις για μια μαρξιστική δειύρηση του εγκλήματος

Γ. Η αιτιολογία του εγκλήματος

- (7). Άνθρωποι που εμπλέκονται στην εγκληματική συμπεριφορά ενεργούν ορθολογικά, με τρόπους που είναι συμβατοί με τις συνθήκες ζωής της κοινωνικής θέσης τους.
- (8). Το έγκλημα ποικίλλει από κοινωνία σε κοινωνία, ανάλογα με τις πολιτικές και οικονομικές δομές της κοινωνίας.
- (9). Οι σοσιαλιστικές χώρες θα πρέπει να έχουν πολύ χαμηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας, επειδή όταν δεν είναι έντονος ο ταξικός αγώνας θα πρέπει να μειώσει τις δυνάμεις που οδηγούν σε και τις λειτουργίες του εγκλήματος.